

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stigom rastu malo stvari, a nealoga svo pokvari. Narodna poslovica.

Oglas, pripolana št. takaje računava se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglašje id. šalje se naputnicom ili pološkom pošt. študionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Pro list na vrijeme ne primi, ceka to javi odgovarajuće u odgovarajućem pismu, za koji se na plaću postarica, ako se izvanna napiše reklamacija.

Cakovnog računa br. 47.849. Telefon tiskare br. 38

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n o t i s k a j u , o d k a n j a n e p r i m a j u .

Predplata za poštomom stroy 10 K u obć.) godišno: 5 K za sećaka) na godiš. 10 K 5—, odnosno K 2 50 u pol godine.

Ivan carevine više poštarice Plaća i utužaje se u Pul

Pojedini broj stoji 10 h. za ostali 20 h. koji u Pul tait i Ivan list.

Uredništvo i opava nalazi se u "Tiskari Labaja i dr. Via Giulla br. 1. kamo nek. se naslovljavu e va pisma i predprijta

odgovorni urednik Jerko J. Mahulja.

Izdaje i tiska Leginja i dr. u Puli ulica Giulla 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Treto.

O narodnostnom stanju u Istri.

(Konac.)

U glavnom su Nijemci u Istri koncentrirani u gradovima, a naročito u Puli, Opatiji i Lošinjima. Lošinjimali već je od njih posjedout, a Čikada (Cigale) su već u svoje ruke dobili, te nekogi od njih misle već, da bi ovdje otvorili njemačku naučičku školu.

Na pojedina okružja otpada broj Nijemaca, kako slijedi: Kopar 332 (Piran 195 Kopar 122), Poreč 75 (sam Poreč 40), Pazin 92 (sam Pazin 52), Pula 9473 (sama Pula 9045, Rovinj 320), Volosko (samo Volosko-Opatija 2039), Lošinj 422 (sam Lošinj 418) i Krk 26.

Jačaju njemstva u Istri pomogli su Talijani sa svojim strastvenim nacionalizmom, kojima je do sada bilo i još je povjereno vodstvo i zaštita razvitka narodnog gospodarstva u opće u Istri. Pošto su sav svoj rad usredotočili za uzdržavanje talijanstva u pokrajini, to onda na rodno gospodarstvo danomic propada. Na mnogima mjestima preuzela su Talijanima trgovinu njemačko-židovske sposobnije ruke.

Za podupiranje i širenje Njemstva dolazi pako sama država, koja je preuzela ulogu širitelja, te školama, državnim uredima, poduzećima i vojničkom provodi germanizaciju svuda, gdje dopire njezin utjecaj. Gođe ne može, da uspješno i dovoljno podupire Njemstvo, radi pomajkanja ili ograničenog broja istog, tu je odmah pripravna, da stiti i njejuje bilo koji element — kod nas u Istri Talijane — samo ako je protiv Slavena.

Takovo je postupanje vlade prema nama. Uzev još u obzir, da su Nijemci i Ta-

lijani gospodarski jači, bit će nam jasno da mi, koji smo brojem, kulturom i gospodarski slabiji u borbi, koju moramo da prema našim protivnicima izdržimo, moramo upotrebiti svu našu moć i nacionalno razrediti snagu, kojom raspolazemo, ako hoćemo, da se odhrvamo.

Radi toga moramo udesiti naš rad i narodni život tako, da će pružati garancija našem narodnom održanju i u smjeru narodne obrane.

Organizacija i rad Nijemaca mora da nas probudi i potakne, da budno pratimo svaki njihov kret, no svakako uvijek glavnu pažnju moramo posvetiti radu Talijana. Talijani osim što više svoj raznarodjujući rad putem vlasti, koju još podržavaju usljed naše odvisnosti a i neo sviještenja našeg naroda na mnogim mjestima u Istri, najviše rade putem svoje zloglasne »Lege Nazionale«, koja je opet podupirana društvom »Dante Alighierie u Italiji.

Nijemci imaju osim svojeg poznatog »Schuivcreina« i »Südmarke« još jedno to društava za narodni rad u Austriji.

Istaknuli smo protivnost sustava i rad naših protivnika na narodnom polju. Pogledajmo sada naš rad u tom pogledu. Sa naše strane u Istri djeluje u školskom pogledu »Družba«, a u novije doba u kulturno-gospodarskom pogledu »Narodna Zajednica«. O djelovanju tih društava nećemo se za danas baviti, već ćemo samo naglasiti, da je dužnost svakog Slavena u Istri, da nastoji u svakoj prigodi, da podupire interese postojećih društava.

Poznato je, da su i drugi narodi samo ustrajnim radom pojedinaca došli do moćne i izrazite cjeline, koja u svijetu vrijedi. Treba iz pasivnosti preći u aktivan boj i rad!

Radi poznavanja u kakvom razmjeru i broju stojimo mi Hrvati i Slovenci u Istri

napram Talijanima, to ćemo iznijeti malu skrižaljku o razmjeru pojedinih narodnosti u Istri po zadnjem popisu 1910.

	Hrvati	%	Slovenci	%	Talijani	%	
Kopar	89.393	17.573	19.6	31.679	35.4	38.066	42.5
Poreč	61.358	17.031	27.7	1.952	3.2	41.276	67.2
Pazin	48.518	42.924	88.4	2.88	0.6	4.302	8.3
Pula	94.983	30.312	32.1	3.680	3.8	40.863	42.8
Volosko	54.472	39.534	56.0	17.336	31.8	953	1.8
Lošinj	21.260	9.997	47.5	97	0.4	9.984	47.4
Krk	21.259	19.533	91.8	29	—	1.544	7.2
Rovinj grad	12.323	57	0.4	63	0.5	10.859	88.1
Ukupno	403.566	168.143	43.52%	55.134	14.27%	147.417	38.14%

Prema tomu Hrvati imaju nadmoćnu većinu u 3 kotara: Krškom, pazinskom i voloskom. U lošinjском jednaki su sa Talijanima. Slovenci nemaju većine u ni jednom kotaru, dok sa Hrvatima zajedno čine prema Talijanima u 5 kotara.

Talijani imaju pretežitu (apsolutnu) većinu samo u porečkom kotaru i gradu Rovinju, a u puljskom kotaru relativnu.

Promjene, koje su se dogodile u ječinom posjedu u Istri u zadnja 3 popisa:

Godine	Hrvati	Slovenci	Talijani
1890.	45.30%	14.35%	38.08%
1900.	42.58%	14.20%	40.54%
1910.	43.52%	14.27%	38.14%

Iz svega ovoga, što smo do sada u kratko i letimice spomenuli u trim točkama (Trst, Pula i Opatija) istarskoga poluotoka i u opće o narodnostnom stanju Istri, može se razabrati važnost tih točaka i koja pogibelj prijeti našem narodnom životu i razvitku, ako se ne bude od naše strane ustrajno, složno i intenzivno radilo protiv ove tudjinske najezde, koja ima svrhu, da osvoji sve 3 točke kao sklađiste za dalje operacije na Jadranskom moru.

Da se suprotstavimo toj tudjinskoj nejezdi, treba da podignemo potrebite škole i da usredotočimo naš kapital.

Po pojedinim kotarima vlada ovaj brojevni i procentualni razmjer pojedinih narodnosti:

Stoga nema druge, nego da prigodom narodnog blagdana podupremo sa svim silama blagotvorni rad »Družbe sv. Ćirila i Metoda« i ostale narodne institucije, da tako za doba obranimi i spasimo svoju grudut!

Rat sa Srbijom.

Radi zločinackog umorstva našeg prietelonasljednika i supruga mu u Sarajevu, naša je država poduzela svestranu istragu iz koje je proizaslo, da je to umorstvo zasnovano u Beogradu i da su pri tom sudjelovali nekoge službene ličnosti kraljevine Srbije. To je došlo povoda našoj državi, da je vladi kraljevine Srbije u četvrtak 23. t. mj. upravela notu, kojom je zahtjevala od Srbije, da poverde strogu istragu proti sudionicima atentata u Sarajevu i krivce strogo kazni; da odпусти iz službe svoje činovnike sukrivice sarajevskog umorstva; da Srbija osudi službeno propagandu uperenu protiv Austro-Ugarske, da u svom službenom listu i u dnevnjoj razgovorji srpskog kralja prihvodi svojoj vojsci očitovanje, kojim osudjuje propagandu proti Austro-Ugarskoj i pozlašti posjedice zločinackih nastojanja te svestrako propagande; da raspusti pro-

kašto ima mrava i mravića. Da bi koji Vrbančanin čuo, kako mu Strohal tumači neke riječi, rastalao bi rekao, da se pona našeg jezika ni mrve, ni mravica.

Na str. 77. piše S., da dolazi u vrbančkom dijalektu kod imenica muškoga roda u 2. padetu množine mjesto starih poluglasa posve rjetko samoglasa e, a samo iznimno dolazi a kod tarsova. Kad dodjemo do sklonidbe, vidit ćemo, da nema u našem govoru ni te rjetkosti, ni te iznimke.

Čudnovata je pojava u izgovaranju nekih svetskih i osobnih imena. U običnom razgovoru reći će svaki Vrbančanin: Pere Jurc, Marko, Kuzma, a kada ta imena sponoviti te njima okruži koje obolno mjesto, onda veli: Sveti Peter, sveti Marek, sveti Jurej sveti Kuzem (danas već i Kuzam). Strohal navadja i Petra i Jerija, ali ništa ne opaža, a kamo li tumači. Mi koji svaki dan slušamo vrbančki govor, ne čuzmo još riječi pel (pel, kod) Strohal ju je izdaleka čuo i razbiježio kao osobitu pojavu. Ako je i našao u žicu, onda je tiskarica pogreška. (Strat č. 16.)

Dijalekat grada Vrbanika na otoku Krku u prošlim vijekovima upoređen sa današnjim.

(Nastavak.)

Posto dakle grad Krk nema ništa s našim narječjima, vrlo je čudno, kad učeni jezikoslovac zove bašćansko narječje »krčkima«, pa maker i u zaporkama. Sutra se može pojaviti drugi filolog, pa može istim pravom krititi vrbančko narječje »krčkima«, samo u dvostrukim zaporkama. — Čudno je kad u jednoj tor spravlja Bašku, Puzat, Kornić, Poljica i Dubašoiću, jer govor tih mjesta nema posebne zajedničke oznake. Ako Strohal misli, da im je zajedničko obilježje, što govore c, z, z mjesto č, š, ž, onda se varaj, jer se tako tuje samo u Baški, i to samo u Primorju, dčćim u Drasi i Staroj B. govore posve čisto. Pa uspie: Dubašoićanin, kad govori u nebo tuče, usta su mu puna, dok Bašćanin zubima krije — tako sudi narod. Kad je sastavljao svoju raspravu, služio

se Strohal raznim stariim spomenicima i radnjama u vrbančkom te upoče čakavskim govorima, a osobito prilozima Ivana Žica u Vrbaniku u više kojiga Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena. Učitelj Žic je bez namuhe učenio tako vjerno vrbančkim jezikom prikazao Vrbanik, da ne bi vjernije nikogi stari Vrbančanin. Toj bi se točnosti i vjernosti čudila i »pokojna Mende Pijlica«, da ustane iz groba. Dakako da Žičeva radnja nema nikakvih profesionalnih pretencija, pa nije ni pisana »znanstvenom«. Ali od profesora, koji se daje na proučavanje dijalekata, zahtijeva se mnogo više: od njega se zahtijeva znanstvene spremne. Toga u Strohalu ne vidimo: njegova je radnja netočna, površna i plitka; mnogo govori, a malo kaže.

Najprije treba govor proučavati po cuvenju — ex auditu. Strohal to nije učinio. Čuo je kadgod kogodog djaka iz Vrbanika na rjetkoj gimnaziji, ali jezik treba slušati kako brui na izvoru: u učima pastira, kopača i orača. Ako ima priloga pisanih, te treba umjeti čitati. Koja korist Strohalu, što je imao pri ruci par no-

tarskih kojiga i more rjeti iz Žičeve radnje, kad ne umije čitati? — Samo se po sebi razumije, da onaj, koji po pisanom slovu proučava jezik, neće dobiti ni pojma o naglasku, pa ni Strohal pišući o vrbančkom dijalektu ne govori ni riječi o akcentu. To je shvatljivo, al nije oprostivo, jer pisati o jeziku, a ne reći ništa o naglasku isto je, što i spisivati čovjeka, a zaboraviti mu glavu... A sva zanimiva svojstva vrbančkog govora upravo je u akcentima, u enklitikama, koje su još potpuno sačuvane. Raznolikosti se i talasanju vrbančkog naglasa divio i prof. Belić, kad je došao iz Beograda u naše primorje.

Prof. Strohal razdjelio je radnju na četiri dijela, od kojih nije nijednoga obradio bez prigovora, a osobito prvi — glasovi — i drugi — oblici — zove pogreškama i netočnostima, od kojih sam oskan samo neke iznijeti.

U današnjem vrbančkom narječju dolazi — veli Strohal — mjesto škotskavskog sonanta r uvijek er, osim u riječi mrav ili mravić. Gosp. profesor našme misli, da nema kod nas mrve, mrvice, ni mravića,

pegandističko društvo »Nar. Obrana« druga slična društva; da odmah uspiju majora Voju Tankosića i činovnika nekog Milana Ciganovića, te ih strogo kazni, i dr. Naša država dala je Srbiji termin do subote 25. t. m. j. do 6 sati večer, da odgovori na tu notu i udovolji zahtjevima u ovoj sadržanim.

Prvi ministar Srbije došao je u subotu u 5.30 s. po p. našem poslaniku u Beogradu i predao odgovor srbske vlade na notu naše države. Kad je naš poslanik odgovor pročitao i razumio, rekao je srpskom ministru da odgovor Srbije ne zadovoljava našu državu, te zato prekida diplomatske odnose i saobći, da će odmah odputovati iz Beograda, što je naš poslanik baron Giesl u 6.30 s. učinio sa svim činovništvom i odputovao u Zemun.

Srbska vlada je pak još u subotu u 3 sata po podne naredila sveobšću mobilizaciju, a kraljevski dvor, vlada, državno vijeće i Nj. Vel. naš car i kralj odredio je djelomičnu mobilizaciju, koja je od g. Namjestnika u Trstu javljena i našem listu ovim pismom:

Slavnomu Uredničtvu lista »Naša Slova« u PULI.

Njegovo c. i kr. Apoštolsko Veličanstvo blagovoljilo je narediti djelomičnu mobilizaciju kao i djelomičan sakup i saziv narodnog ustanka.

Odnosne tačnije naredbe mogu se razabrati iz objava, koje su javno pribite u dotičnim vojno-teritorijalnim područjima. U Trstu, dan 25. julya 1914.

C. kr. namjesnik: Hohenlohe, v. r.

Koje su sve trupe mobilizane, to znade naša po odnositnim objavama u svakom slučaju i po odlasku pozvanika u vojsku.

Štitiše još započeo niti je došlo do otvaranja sukoba, tek je naša vojska — kako neke novinske vesti — u nedjelju u podne ošla u glavni grad Srbije Beograd i grad se predao bez opalenja puške i bez prolivca krvi.

Ima velike nađe, da će se ovaj spor riješiti mirnim putem.

Ipak je dužnost svih podanika naše države, da u ovim teškim časovima sto jimo svi jednom i srcem na obrani doma i poslušamo svim silama te se bude trpio ugled i čast, te za slavu našeg oružja i veličinu domovine dođemo na odgovor naše namenu vladarima. Vladari sve naše sile i moći te pripravni budemo a vječnom životu i sadašnje i budućnosti.

Kako rekotmo ima velike nađe, da se ovaj spor može već u kratko doba riješiti mirnim putem, a toga preporučamo našem narodu da se odriče ne uzakmluje; a naš doli Vladari morao je u interesu svojih podanika, domovine i imetka narediti ove iznimne mjere.

Navješćenje rata.

Iza iznimnih rokova što ga je postavio parlament naše države i priključna diploma matičnih odnosa nije još bilo nastalo ratno stanje. To je nastalo tek u utorku 28. t. m. j. kad je naša država najavila Srbiji rat ovom notom:

»Pošto kraljevina srbska vlada nije zadovoljila našim zahtjevima na notu, što joj je bila predata dan 25. julya 1914 od austro-ugarskog poslanika u Beogradu, te je c. i kr. vlada prisiljena, da razglasi ovaj rat i...»

bije. Velevladi, osobito Engleska nastoje da se rat lokalizira, t. j. ograniči samo na našu državu i Srbiju, ali ako bude Rusija nastupila za Srbiju proti našoj monarhiji onda neće ni Njemačka mirovati.

Sa ratima nema nikakvih vijesti, a i tekko i vrlo malo će dolaziti do nas radi cenzure koja je u ovo doba vrlo poostretna sa suzenjem slobode štampe i iznimnim naredbama. O ratu moći ćemo javljati samo one vijesti, koje budu proglašene u službenom listu. Radi toga neka naši predplatnici uvaže ove okolnosti i prema tome sude sve vijesti o ratu.

Prvi sukob.

»Korrespondenz Bureau« javlja od 29. t. m. j. Danas u 1.30 po noći Srbi bacile u zrak most između Zemuna i Beograda. Naša infanterija i artiljerija sa dunavskim moštovima otvorila je na to vatru proti srbskim pozicijama. Srbi, poslije kratkog boja su se povukli. Naši gubitci su sasvim neznatni.

Jučer pak se posrećilo jednom malom odjelu pionira s financijskim stražama zapleniti dva srbska parobroda krećata municije i mina. Pioniri i financijski stražari poslije kratkog i žestokog boja usudale srbsku momčad mnogobrojnu od naših, osvojile brodove i njihov pogibeljni teret, koje prevezole sobom našim da navikim parobrodima.

Pogled po Primorju. Puljsko-Rovinjski kot.

Sve sa cara i sa dom i svakoga pravog patriote srce u ove svete dane radostno bije, videti vjele raspoloženje i odziv naših pozvanika pod oružje. Sve veselo hrlji i neočekivanom brzinom stupa pod carski barjak. Opalimo to osobito u Puli, gdje naši momci ud vesele pokliče i pjesme oduševljeno stopeju gradskim ulicama i kliču Caru i Austriji. Ne opala se na ni najmanje smetnje ili nezadovoljnosti vojne, već se u ovom prvom vječju i radost, što će im se pružiti prilika da i činom pokažu odanost i privrženost svomu caru i kralju. Uz sve ove raznolike mase naroda svih narodnosti, dobe i stakla, sve složno i bratski stupa na obranu cara i doma. Takvog oduševljenja ne vidio naša Pula, pak to naše svema puku vrlo opipljivo raspoloženje i uvjerenje, da su takvu narodnost u dobrim je rukama čast i dostojanstvo naše države i dobro osigurana obrana car i domovine. Dok imamo tako oduševljene sirove u obrani doma nedrojbena je osigurana budućnost naše domovine te će po kazali neprijatelji, da se bude kanio u buduću dirati u svetište naše, cara i dom!

Rat do istrage, i neoprotivna osveta svim neprijateljima naše monarhije i našeg svjetlog cara i kralja!

Benaventanti u ovom elementu. U doba sveobšteg metela i iznimnih namera koje je naša država za svoje čast i zaštitu interesu svih svojih podanika morala poduzeti, opala se žalostna pojava osobito s talijanske strane u ovim okolnostima, kako talijanske novine Primorja hvalja svoje matu lažalim i podlim domovinama proti nama Hrvatima i Slovenima. Ova priča, koje oduševljuju svu naš narod u odanosti i vjernosti prema skupnoj domovini i našem caru, te se u svih našim odličijim prilikama našeg vladara na obranu domovine i prirodoj, u talijanski bez...»

Ugarske monarhije i naše prejasne habzburške kuće.

Žalostno je to, da niti u ovim svetim časovima časti i obrane doma i naše svjetle krunce, nemogu nekoji nesavjestni novinari zatomiti svoja neprijateljska čuvstva te se služe najpodlijim oružjem, koji je prava stvarota po kulturove ljude.

U ovim ozbiljnim časovima, konstatiramo radostno, naš se narod nimalo ne obazire na te žalostne pojave talijanskih novina, kojima prednjači kao uvijek pujiški libel, te svjestan svojih podaničkih dužnosti, prokušanom odanošću i vjernošću prema caru i domovini, veselo i oduševljeno hrlji pod caruku zastavu na obranu za cara i dom!

Na koncu pripominjemo i to što liepo opaža slovenska »Straža«: Austrija i njezin cesar ne nastupaju proti Srbiji, jer su Slaveni, nego jer su naši neprijatelji. Ne ide dakle za boj proti Slavenima, nego za boj proti neprijateljima. Bio tko mu drago, Slaven ili Niemac, ako je naš neprijatelj, onda jer naša dužnost, da slijedimo pozivu našega cesara. I mi Sloveni sada ne pitamo kakova je rođa naš neprijatelj, nego ispunjujemo bez obzira na sve prilike onu dužnost, koju nam nalaze naša velika domovina Austrija.

Bezdaklet. — Rajka tepista. Cim je proglašena djelomična mobilizacija u našoj državi, već u ponedjeljak nekoji bezdušni trgovci i peki povisili su cijene živežu, brašnu i kruhu, tako te već u utorku uderite cijenu kruha na 80 helera po kilogramu. To je dalo povoda, te je narod u utorku jutro navaliu na više pekarni, dućani i trgovina te polupao stakla i gđegđe razrušio namještaj u pekarnama. Te navale trajale su skoro do 11 sati do podne.

Te opravdane demonstracije upotriebile uličnjaci i besposilici, osobito pak tepistička mladijaria puljske talijanske gimnazije te navališe na hrvatske ustanove i privatne kuće.

Kad su demonstranti porazbili stakla na dočenu talijanskog trgovca Rocco na piazza Carli, odputiše se da će mimo Martine. Dolav u blizinu Nar. Doma, povide netko iz tepističke mladijarije talijanske gimnazije: navališe na Narodni Dom, i u tren oka stadoše sipati kamenje i porazbijale sva velika debela stakla na vratima restauracije, dok su u kavani...»

Ta sanatkovana tepča sakupila se na to na Forstovu i dogovarala te najednom u silnoj masi, sve same golobrade djecurije, malne sami djaci talijanske gimnazije, navale na nedelku tiskaru Leginja i dr. velikim kamenjem te razbiše sva velika stakla na čitavih lizoga, provali u papirnicu i tu su razbojnici polupali kase i porazbili noturaj namještaj te ukrali više kutija listovnog papira, chloraka, tinte i jedan ljepi album sa razglednicama. Kad ovo pičeno sva tiskara izgleda postepno opječkana, sa na tlu kličim komadima stakla i vrilnog kamenja. U kliču se moglo na brzo ruku ustanoviti, pošto njega je u Tiskaru čitca za preko 3000 kruna.

Redarstvo je bilo proti toj slobodnoj bandi sasvim nemalo, jer je mnogo njih polto u vječstvo.

Tepistički mladeži talijanske gimnazije još nije bilo razbijanja i pljačkanja čitca, te navališe na trgovinu pekarni Pulepe Barbalica, kome razbiše prozore i provali u klicu, na odvojenu pičicu dr. Leginje, gdje razbiše table trgovca i dr. Margareta, jer su provali u klicu i razbijali kupačica zatezani:

par kamena bacile tepšti na privatni stan dra Leginje; razbiše prozore na privatnom stanu tiskara Kmpotića. Razuzdana talijanske gimnazije tepča sve je to počinila nesmetano jer je znala, da u ovoj konfuziji je redarstvo proiedjeno i opančeno. Tek u podne kad je nadošao jaki odio žandara, raspršena je talijanska učeca fukara.

Od prvoinika i razbijaca na Tiskaru Leginja i dr. neki su prepoznati, te će biti predani sudu.

Poslije podne bilo je mirno, tek na večer skupila se opet veća masa i manifestirala za Austriju, koju manifestiraju je opet upotriebila talijanska mladijaria talij. gimnazije da iskali svoj talijanski patriotizam sa poklicima Viva Italia, pjevanjem Danteove i talijanske himne. Nerada inače nije bilo.

U Puli vlada sada potpurn mir, jer i vojništvo pomaže činiti redarstvenu službu. Preli paviljenja cene kruhu i brašnu, što su u ponedjeljak i utorku učinili nekoji peki, c. k. kotarsko poglavarstvo u Puli izdalo je ovu objavu: Pozivom na § 18 zakona od 26. decembra 1912. Z. D. L. br. 236 u sporazumu sa c. i k. ratnim lučkim zapovjedništvom naredjuje se, da pekarrije, mesnice, dućani jestiva, skladišta brašna imaju i nadalje tjerati svoj obrt dosadanjim načinom bez svakog svojevolutnog poviljenja cijene, jer će u protivnom slučaju njihov obrt biti oduzet i voditi dalje na njihov račun i pogibelj na temelju konfisionalne procjene. Svaki prestupak ove objave kaznit će se u smislu zakona naredbe od 26. julya 1914. po vojničkim sudovima. Istodobno se stavlja do općeg znanja, da namještanje vojničkih stakla podpiranja nijama nije učinjeno radi podpiranja himbencu postupnja pojedinih pekara, nego za nuždu zaštite zaštite kruha i brašna.

Glaspst ili bezobraznost! Doskora ima se otvoriti pučka škola u Loboriki.

Narod...»

Ne znamo, da li bi predlog tih uzova talijanskih nazvali većom glupošću ili bezobraznošću. Svako je ovo postelje; jer ne držimo da bi ljudi u našoj zemlji izobrazili biti toliko glupi te neznaju za princip pedagogije, da se djeci ima prvi pouk dati u materinskom jeziku. Većina je zabavila prolog tih čin talijanskih hrvatikura i razbijala osnovni škola u hrvatskim jezikom.

Dok naši starići Bosai i rekui Uccio upotrebljuju bezobraznost u obrani talijanstva, dođe je svuda svaka riječ da ih se pobija.

Objava C. k. namjesništva u Trstu javlja, da su željenzke fruge i to julna željenzka od kranjske merđe do Trsta, te fruge državne željenzke Divada-Pula, Trst-Hrpeke-Kozina i Kanfanar-Rovinj zajedno sva vojničkom stražom, koja ima nalog da čuvati svakoga koji bi bijeo imati pouk na listu, u kliču ili pretupio na listu a sebi se mogao legitimirati, i protiv svakoga koji bi se protivio nekoga uspjeha ili koji se nebi zadovoljio na prvi pouk ošab, a se date (svaj, što tamo) ima se upotriebiti oružje.

Vapenje u Puli i obilje. Desetlje...»

Koparski kofar

Skupština podružnice Društva u Velom Mlunu biti će u nedjelju dne 2. augusta pod vedrim nebom uz sokolsku glazbu iz Buzeta, te se pozivlje narod iz obližnjih mjesta, da mnogobrojno dodje na tu skupštinu.

Is Sovinjaka. U zadnje vrijeme je otvorio krmu u Sovinjaku Antun Vitolović. — Da do obrtnice dodje, trebao je hrvatske preporeke, pak držimo, da je Vitolović dužan ove naplatiti barem narodnim postupanjem. Ali na žalost početak nije baš hvalerijedan, jer se nije ni najmanje obazirao na narodnu poslovicu „svoj k svomu“ već kod uređenja kuće za krmu u prvom redu je morao biti Tita i Gortan iz gjezda Buzeta i vodja italijanske stranke iz Sirotići, a pošto uređenje sa tim radnicima nebi bilo moglo biti dovršeno do otvorenja kreme kako je bio odlučio, uzeo je dva radnika Hrvata za par dana.

Vitolović dobro znađe, koje je narodnosti i Tita i Gortan, e ni Gino nije smio od radnje izostati, jer je „della compagnia sovignachese“. — Da je kod te radnje sudjelovao Tita i Gortan, zaloga je poznatelj Spiničić iz Buzeta, koji sada i Vitalovića razna, jer od kada ima krmu, nijednom čitoničkom sastanku nije prisustvovao, u hrvatska društva ne ide osim u kuću gosp. župepravitelje, a sada još nagovara naše ljude iz okolice Sovinjaka da bi se protivili imenovanju noćnog redara za ovdje, samo da njegova patenta nebi sa nametlima opterećena bila. A taj redar je baš u Sovinjaku potreban radi nemira i zlobnih oštećivanja i napada sa strane italijanskih prodanaca i podrepnica. Evo par primjera.

U noći od 27.—28. juna t. g. bijaše bačen jedan kamen od 1 kg kroz prozor kuće opć. župana u spavaću sobu, a srećom nije nikoga pogodio; Dne 29. juna t. g. polli su Pračanci u krmu spomenutog Vitolovića i tamo iz popitih kapijlica pjevali su razne narodne pjesme, koje nisu ugadjale Ginu et Comp. zato je odmah dotekla kompanija da izasirno pjeva „Viva Dante“ itd. te je došlo samo do vikanja, jer su bili i Jermanci prisutni. — Kad su Pračanci otišli, putem je za njima padalo kamenje kao tuča, usljed čega jedan leži još u bolnici sa srvinjenom nogom.

Dne 5. jula t. g. su navališ kamenjem na naše ljude, na tepni stan, na c. kr. postajni ured i na sve kuće u kojima Hrvati u Sovinjaku stanuju, vikali su našim ljudem „fara i škavi, no volemo škavim ande in Serbia“ Viva l'Italia, itd. što je već e. k. sudu prijavljeno. — Isti večer je Sirotić Paskval 96 godina starom prošao u kući gdje je večerom jedan kamen pokraj same glave. — U noći od 12. na 13. jula su izločili razne plakate po kućama i putevima i to proti g. Klun župepr. i proti županu, razni napisi se

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliba

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabnu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Koča Hečoa, dvo-

kolice Courier stoje K 150.—. Gienkise

poslija franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jon. Deklova i sin

Gorice, via Napoleona 1.

nalaze po kućama i na crkvi u Sovinjaku u zadnje vrijeme su polupali na novo spomenik na grobu pok. Zigante Ivana, čuju se razne prietole, a dobilo bi se i drugih fiktivnih nedjeļa. Toliko za sada sarjeļujući Vitolovića da ne pleše tako svira onaj, koji kod izbora ne glasuje ni za ni proti nama.

Razne primorske pjesfi

Bat i štedionički ulošol. Radi ratne pogibelji mnogi ljudi se boje za štedioničke vješke, koje imaju pohranjene u posujilnicama, te ove dane trče dignuti te uloške, sve ili djelomice.

Ti svi naime misle, da im novci u takvim bankovnim zavodima nisu sigurni ili još više drže, da država može zatjevati taj novac. To nije istina, i vrlo su na krivom putu koji tako misle. Svaki onaj koji sada diže novac bez krvave potrebe čini sebi veliku škodu.

Javljamu zato svima, da ne slušaju kakjakove babske govornice ili čakule, jer svačiji novac je najbolje u svakoj posujilnici siguran, jer u taj novac nesmije nitko dirati. To neka zapamte svi, koji misle, da im je novac manje siguran u posujilnici nego li doma u kakvoj krpi zamotan ili u škripi. Prije svega ako dignu novac lakše potroše a u toje uvijek u pogibelji da mu ga koji ukrade ili izgubi. Radi toga upozorujemo sve, da se ne prengle i ne dižu lakkomno novac, koji je u svakoj posujilnici i banki najbolje osiguran, jer su obično svi novčani zavodi osigurani nepokretnim imetkom, a taj negubi nikada svoju vrijednost i zato takav novčani zavod ne može propasti.

S druge strane treba pomisliti i to, da nema banke na svijetu, koja bi mogla svim svojim ulagateljima dati u isti čas kad pitaju, sve njihove uloške. Novac uložen od ljudi moraju banke i posujilnice da porabe, ako se posve bar dobrim dijelom, u posude drugim. A od ovih se opeta ne može u jedan dan sve imati natrag. Zato koji diže bez pricke potrebe svoj uložak, taj može mnogo naškoditi drugim, koje bi banke morale naglo i nesmiljeno tjerati. A za male potrebe prava posujilnica najje uvijek novaca.

Zato ljudi budite razboriti i ne dirajte ludo u svoje teško stečene prirednje, da je tako u ludo potrošite i zastepete neznajuć kasnije ni kako ni zašto.

Za rođake mobilizovanih: Država podpora njihovim obiteljima. U ovo se osbiljno vrijeme najbolje vidi, kako je bilo opravdano, što je u prosincu g. 1912. izdan zakon, na temelju kojega se zajamčuju podpora obiteljima mobilizovanih. Ako je porovani pričuvali ili doznadni pričuvnik, tad ima njegova obitelj pravo na državnu podporu. Kao rođaci u prvom redu dolaze u obzir zakonita supruga i djeca, zatim roditelji, sestre, djeca nezakonitih maters, ako prebivaju u državi i ako su anatro ugarski državljani ili pripadnici Bosne i Hercegovine. Pravo na državnu pomoć imaju u prvom redu oni, koji u najvećem dijelu žive od zaslužbe porvanoga. One obitelji, kojima hranitelj padne u boju, ako se izgubi ili usljed zadobivenih bolesti umre, dodielte će se šest mjeseci podpora. Podpore se isplaćuju svakog 1. i 15. u mjesecu.

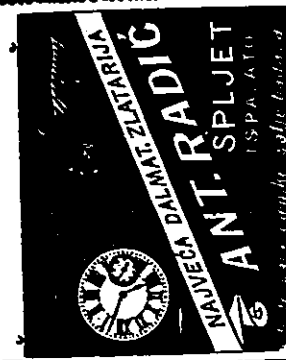

i razna moderna roba za muška i ženska odjela različitja uz najviše cijene
Jugoslavenska trgovina
F. Stermecki u Celju (Stajerska)
br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapred.

Himna

Društva sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Društva tiskara Loginja i dr. u Pall.

Dobre poznata trgovina
Giaccomo Zudich
ulica Carducci broj 52.
Opel je otvorena. Preporuča cij. mušterijama ponovno bogato snabdjevono skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćenu službu promjeniti boljom, tko traži dobar i lagan negredni zaslužak, tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika, se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati, onaj neka bez oklijevanja saobči svoj naslov na „Poštini preda! 47“, Ljubljana.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Punta.
Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.
Punat-Krk-Glavotok-Malinak-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.
Urijetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivčama i sriedu u Tortulu.

Baška-Vrbak-Sv. Marak-She-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.
Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.
Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravništvo:
na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditi turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza. 475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franska i lira iznose svakogodini glavni zgoditi skupine 5 odnosno 6 izvrsnih srećaka. 12 odnosno 3 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza i Mjesčni obrok od K 4.— dalje. — Cijeni, naručiteljima namijenjene su nagrade i premije!

Izdatnjenja daje i naručbe prima za „Slovenski i Hrvatski Narodni „Asta“
Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE
preporuča
svoje bogato i solidno
SKLADIŠTE
POKUĆTVA
Filip Barbalčić - Pula
Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

ALFA

Brazi stroj za poranje lina za bielo jest najbolji paronik otisloga svijeta

Patentovan! posebna naprava za pečenje rahnje i živovioe.

Naprava za isparivanje pouda od vina i piva. — **OSOBNO ZA KUMANSKI MOJA.**

Dion. društvo ALFA SEPARATOR
BEO, XILO.